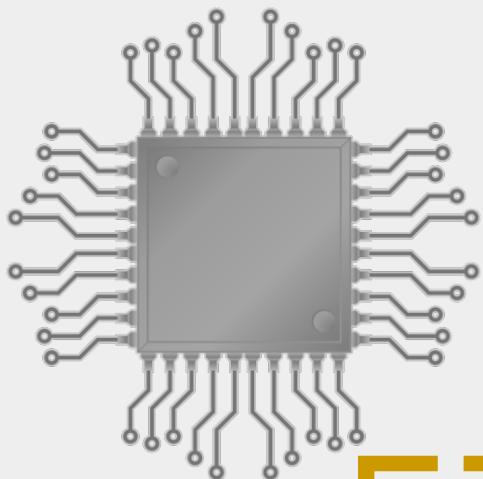

Elektronske volitve

Matej Kovačič

`matej.kovacic@ijs.si`

Jožef Stefan Institute

Centre for Knowledge Transfer
in Information Technologies

Artificial Intelligence Laboratory

“Elektronske” volitve

“Elektronske” volitve:

- elektronsko štetje glasovnic (lahko klasično oddanih);
- oddaja elektronske glasovnice.

Glasovanje se lahko izvede na volišču ali na daljavo, npr. preko interneta.

Vrste glasovalnih tehnologij:

- uporaba elektronskih naprav za preštevanje rezultatov,
- elektronske glasovalne naprave na volišču,
- glasovanje na daljavo (npr. preko mobilnega telefona ali preko interneta)

Vrste oddaje elektronske glasovnice

Vrste oddaje elektronske glasovnice:

- od doma (ali kjerkoli);
- iz poljubnega volišča (predpostavlja elektronski volilni imenik!);
- na "svojem" volišču, a elektronsko.

Različne prednosti: od hitrosti pridobitve rezultatov do udobnosti za volivca.

E-volitve, i-volitve...

Elektronske volitve (e-volitve): volivci lahko glasujejo s pomočjo elektronske naprave na klasičnem volišču (lahko kateremkoli).

Internetne volitve (i-volitve): volivci lahko glasujejo preko interneta. Volivci obiščejo posebno volilno spletno stran, kjer se elektronsko identificirajo in oddajo svoj glas.

Za volivce je verjetno enostavnejša izvedba e-volitev, kot i-volitev: bankomati vs. internet.

Prednosti elektronskih volitev?

Odvisne od načina glasovanja:

- možnost prehodov med volišči;
- omogoča oddajo glasu prizadetim osebam;
- hitrejša ugotovitev rezultatov;
- manjša možnost napak (neveljavne glasovnice?);
- zvišanje volilne udeležbe;
- možnost uporabe multimedijskih elementov npr. prikaz slikovnega gradiva, zvočna navodila za glasovanje...);
- posredno: več neposredne demokracije.

Slabosti elektronskih volitev?

Tajnost volitev (anonimnost in "volilni obred", možnosti preprodaje glasov);

Transparentnost volitev (upravljanje z informacijskim sistemom zahteva strokovnjake);

Višja cena (odvisno od pogostosti volitev), strojna oprema med volitvami zastari;

Zanesljivost volitev in možnost okvar (kaj če informacijski sistem preneha delovati);

Veljavnost rezultatov - možnosti napak ali ponarejanja izida volitev;

Nezmožnost oddaje neveljavne glasovnice (?);

Digitalna ločnica ter seznanjenost (znanje) volivcev z elektronsko tehnologijo;

Zahteve e-volitev

Splošne.

Svobodne (brez oglasov, zavestno nepravilno glasovanje).

Enakopravne (en volivec – en glas).

Tajne (uravnoveženost tajnosti in transparentnosti; naj ne omogoča preprodaje glasov (npr. z možnostjo izpisa potrdila, ki potrjuje kako je volivec glasoval)).

Neposredne (brez posrednikov).

Zahteve e-volitev

	ZAKONSKE ZAHTEVE	SPLOŠNE SISTEMSKE ZAHTEVE
1	Splošne	Uradno enakovreden klasičnim volitvam
		Izvoljivost – registracija in identifikacija
2	Svobodne	Odsotnost vplivanja na volivce
		Brez reklamnih volilnih oglasov na portalu e-volitev
		Možnost zavestnega nepravilnega glasovanja
3	Enakopravne	Enakopravnost kandidatov
		Enakopravnost volivcev
		En volivec – en glas
4	Tajne	Tajnost
		Uravnoteženost tajnosti in transparentnosti
5	Neposredne	Avtonomno beleženje in preštevanje glasovnic
6	Demokratske	Zaupanje in transparentnost
		Preverljivost in nadzorljivost
		Zanesljivost in varnost
		Enostavnost

Vir: Študija izvedljivosti e-volitev s predlogi implementacije, 2004 (avtorja Turk in Györkös).

Nekatere grožnje sistemu e-volitev

Odvzem volilne pravice.

Spreminjanje izpolnjene glasovnice.

Izguba zasebnosti.

Večkratno glasovanje.

Preprodaja glasov.

Volilne naprave v praksi

Elementi:

- zaslon občutljiv na dotik;
- pomnilnik za zanesljivo shranjevanje glasovnic;
- možnost alternativnega izpisa volivčeve volje (tim. "paper trail");
- identifikacija volivca;
- varnost;
- enostavnost uporabe za volivca ter člane volilne komisije.

Elektronska volilna naprava

Volilna naprava v Braziliji, foto (CC): Antonio Cruz/ABr

Volilna naprava v Avstraliji, foto (C): Phillip Green - ACT Electoral Commission, <<http://www.recul-democratique.org/eVACS.html>>

Elektronska volilna naprava

Electorate of Ginninderra		
Select five candidates in the order of your choice. You may then select as many further candidates as you wish.		
A AUSTRALIAN DEMOCRATS ☒ 4 Roslyn DUNDAS ☒ 3 Dan McMILLAN ☐ Anthony DAVID	B THE ACT GREENS ☐ Shane RATTENBURY ☐ Patricia WOODCROFT-LEE	C GUNGAHLIN EQUALITY PARTY ☐ John SIMMONS ☐ Gail JONES
D DAVE RUGENDYKE ☐ Ian BROWN ☐ Dave RUGENDYKE	E LIBERAL DEMOCRATIC PARTY ☐ Susan MORRISSEY ☒ 2 John HUMPHREYS	F ☒ 1 Geoff CLARKE ☐ Darcy HENRY
G LIBERAL PARTY ☐ Vicki DUNNE ☐ Ilona FRASER ☐ Harold HIRD ☐ Bill STEFANIAK ☐ Andrew SARRI	H AUSTRALIAN LABOR PARTY ☐ Wayne BERRY ☐ Vic REBIKOFF ☐ Susan McCARTHY ☐ Judith DOWNEY ☐ Jon STANHOPE	UNGROUPED ☐ Rhonda JAMES NURSES GOOD GOVERNMENT PARTY ☐ Chris GARVIE INDEPENDENT ☐ Shaun GOOD INDEPENDENT

Volilna naprava v Avstraliji, foto (C): Phillip Green - ACT Electoral Commission,
<<http://www.recul-democratique.org/eVACS.html>>

Začetki e-volitev in i-volitev v praksi

ZDA: številni problemi z okvarami naprav, posledica katerih je bilo onemogočeno glasovanje ter sporočaje rezultatov, napačno preštevanje glasov, sumi volilnih goljufij.

Avstralija: leta 2001, odprtokodne, sistem EVACS temelji na Linuxu.

Estonija: prve volitve preko interneta leta 2005
(<http://www.vvk.ee/english/report2006.pdf>).

Parlamentarne volitve v Estoniji leta 2007, Council of Europe and Estonian National Electoral Committee Report on Internet Voting in the 2007 parliamentary elections in Estonia, http://www.vvk.ee/english/CoE%20and%20NEC_Report%20E-Voting%202007.pdf

Švica: poskusno preko interneta ali s SMS sporočili.

Na Nizozemskem so oktobra 2006 prepovedali uporabo elektronskih volilnih naprav zaradi možnosti ponarejanja.

Razmislek o varnosti na splošno...

Gre za varovanje elektronskih glasovnic pred nepooblaščenim dostopom, uporabo, razkritjem, uničenjem, spreminjanjem ali izgubo.

Gre tudi za varovanje zasebnosti volivca in zagotavljanje tajnosti glasovanja.

Glasovalne naprave – ali glasovalni računalniki?

Kraja klasičnih volitev zahteva široko zaroto, kaj pa kraja elektronskih volitev?

“Single point of failure” pri sistemu i-volitev?

Transparentnost tehnologije, dostop do kode programa?

Varnost e-volitev v praksi

Elektronske volitve v ZDA so bile predmet številnih polemik, predvsem varnost naprav podjetja Diebold.

- Nekateri volivci niso mogli glasovati.
- Nekateri glasovi so bili napačno prešteti.
- Marca 2003 je na FTP strežnik podjetja Diebold vdrl heker in novinarjem ter aktivistom posredoval 15.000 internih obvestil podjetja, ki dokazujejo, da je bilo podjetje Diebold z varnostnimi pomanjkljivostmi seznanjeno, vendar so sistem kljub temu prodajali še naprej. Zaradi teh varnostnih pomanjkljivosti je lahko kdorkoli, ki je imel dostop do glasovalnih naprav dodajal ali brisal volilne glasove.

Varnost e-volitev v praksi

Privatizacija volitev? Podjetje Diebold naj bi v zvezni državi Georgiji in brez nadzora državnih uradnikov prevzelo izvajanje celotnih volitev. Zaradi "časovne stiske" je podjetje izvedlo vse od namestitve, vzdrževanja in upravljanja sistemov, izobraževanja volilnih uradnikov ter štetja glasov (Vir: *Robert F. Kennedy: Will The Next Election Be Hacked?*).

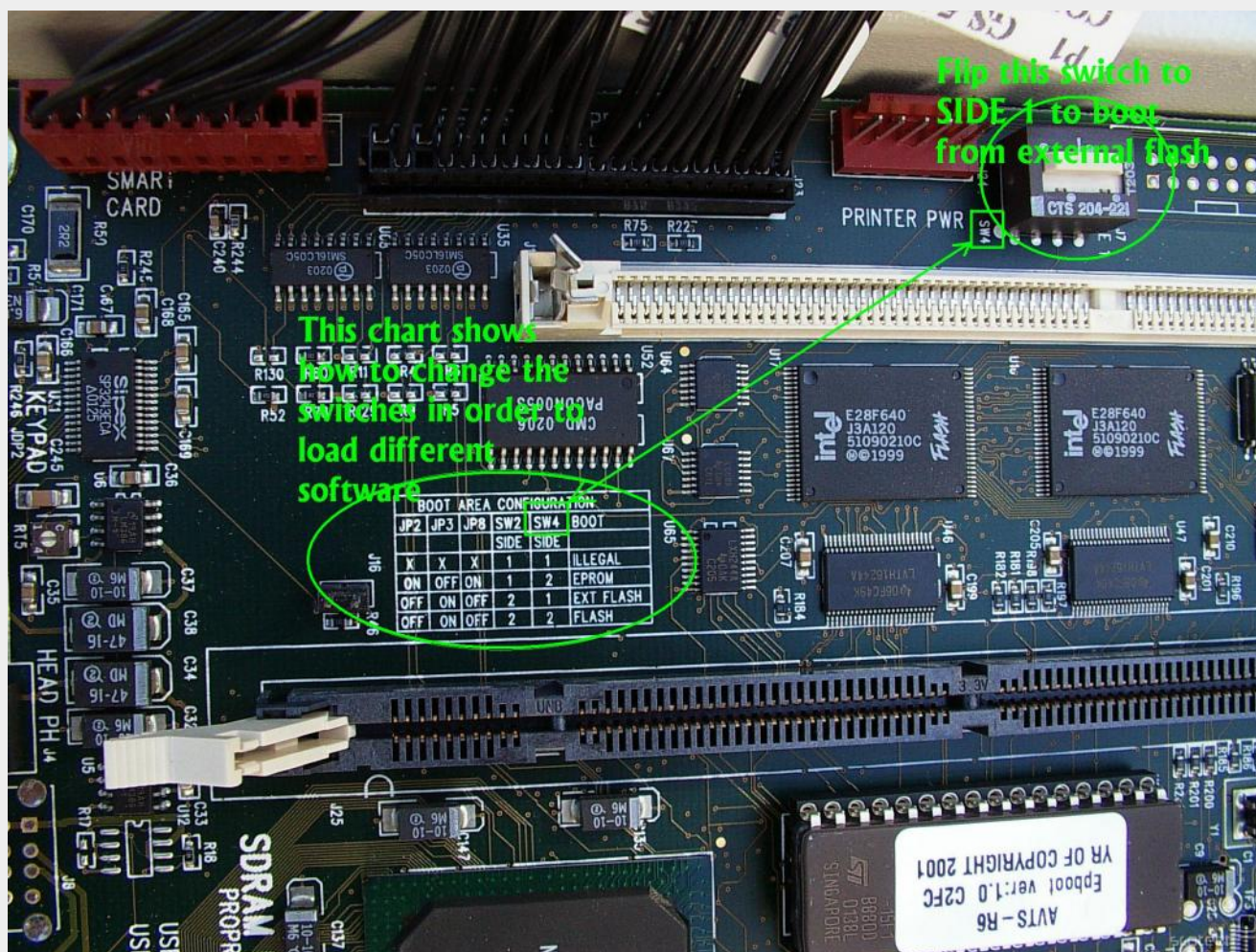
Predstavnik podjetja naj bi v nekem okrožju na volilne naprave namestil neavtoriziran varnostni popravek (ang. patch) (Vir: *Robert F. Kennedy: Will The Next Election Be Hacked?*).

Varnost e-volitev v praksi

Windows Operating Systems Only				
Vendor & Software Name	Vulnerability - Impact Patches - Workarounds Attacks Scripts	Common Name	Risk	Source
ACLogic CesarFTP 0.98b, 0.99 g, 0.99 e	A buffer overflow vulnerability exists during authentication due to insufficient bounds checking, which could let a remote user cause a Denial of Service or execute arbitrary code. No workaround or patch available at time of publishing. Proof of Concept exploit script has been published.	CesarFTP Buffer Overflow	Low/High (High if arbitrary code can be executed)	Securiteam, August 31, 2003
Comersus Open Technologies Comersus Cart 5.0 991	A vulnerability exists in the 'comersus_customerLoggedVerify.asp' script due to insufficient validation of the 'redirecturl' parameter, which could let a remote malicious user obtain or modify sensitive information or execute arbitrary code. No workaround or patch available at time of publishing. A Proof of Concept exploit has been published.	Comersus Shopping Cart 'redirecturl' Input Validation	Medium/High (High if arbitrary code can be executed)	SecurityTracker Alert ID: 1011135, September 1, 2004
Diebold GEMS Central Tabulator 1.17.7, 1.18	A vulnerability exists due to an undocumented backdoor account, which could a local or remote authenticated malicious user modify votes. No workaround or patch available at time of publishing. We are not aware of any exploits for this vulnerability.	GEMS Central Tabulator Vote Database Vote Modification	Medium	BlackBoxVoting.org, August 31, 2004
IPSwitch IMail 5.0, 5.0.5-5.0.8, 6.0-6.0.6, 6.1-6.4, 7.0.1-7.0.7, 7.1, 7.12, 8.0.3, 8.0.5, 8.1	Multiple buffer overflow vulnerabilities exist: a remote Denial of Service vulnerability exists in the Queue Manager when a malicious user submits an overly long sender field; a remote Denial of Service vulnerability exists in Web Calendaring when a calendar entry that contains certain content is viewed; and a remote Denial of Service vulnerability exists in Web Messaging when a malicious user submits an overly long 'To:' line. The execution of arbitrary code may also be possible. Patches available at: http://www.ipswitch.com/support/imap/releases/imap_professional/im813.html We are not aware of any exploits for this vulnerability.	IPswitch IMail Server Multiple Buffer Overflow Remote Denial of Service	Low/High (High if arbitrary code can be executed)	Secunia Advisory, SA12453, September 3, 2004
IPSwitch	Two vulnerabilities exist: a buffer overflow vulnerability exists when processing Notification instance names	WhiteHole		SecurityTracker Alert

CERT-ovo opozorilo o nedokumentiranem uporabniškem računu v Dieboldovih volilnih napravah. Vir: Spletna stran CERT.

Varnost e-volitev v praksi

Prilagoditev Dieboldovih volilnih naprav. Pri OpenVotingFoundation.org so avgusta 2006 odkrili kako v štirih minutah prilagoditi Dieboldovo volilno napravo Accuvote TS, da omogoča poganjanje neavtorizirane programske opreme. Vir: Open Voting Foundation.

Varnost e-volitev v praksi

Prikaz varnostnih ranljivosti v Dieboldovi volilni napravi Accuvote TS. Analiza je bila opravljena pa Princetonski univerzi v ZDA.

Vir: Ariel J. Feldman, J. Alex Halderman, and Edward W. Felten (2006): Security Analysis of the Diebold AccuVote-TS Voting Machine, <<http://itpolicy.princeton.edu/voting/>>

Varnost e-volitev v praksi

Vulnerability Assessment Team at Argonne National Laboratory in Illinois, 2011, <<http://www.bradblog.com/?p=8785>>, <<http://www.ne.anl.gov/capabilities/vat/election-security/>>.

Varnost e-volitev v praksi

Skupini Wij vertrouwen stemcomputers niet ter Chaos Computer Club sta leta 2006 prikazali kako je mogoče ponarejati e-volitve ob uporabi Nedapovih volilnih naprav (tim. Nedap PowerFraud izveden na volilni napravi Nedap/Groenendaal ES3B), s preprosto menjavo dveh EPROM čipov. Oktobra 2006 so zaradi odkritih ranljivosti uporabo teh elektronskih volilnih naprav na Nizozemskem prepovedali.

Vir in avtorstvo: Wij vertrouwen stemcomputers niet ter CCC,
<<http://www.wijvertrouwenstemcomputersniet.nl/Nedap-en>>

Video: <<http://chaosradio.ccc.de/media/video/2006-10-04-nl-eenvandaag-stemcomputers-subtitles.mp4>>.

Video: Changing the ROMs of a Nedap e-voting computer in 60 seconds,
<<http://www.youtube.com/watch?v=EowKaIRT3lc>>.

Varnost e-volitev v praksi

voting computer tempest attack

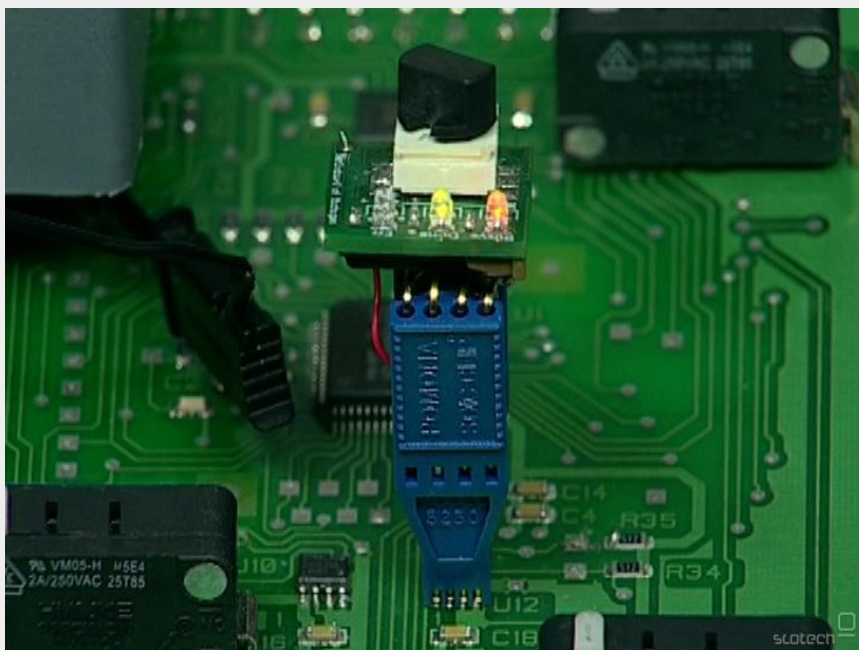

Tempest napad na volilne naprave na Nizozemskem leta 2006. Z analizo elektromagnetnega sevanja je mogoče kršiti volilno tajnost. Oktobra 2006 so zaradi odkritih ranljivosti uporabo teh elektronskih volilnih naprav prepovedali.

Vir in avtorstvo: Wels, Wessling, Gonggrijp in Németh, organizacija "We don't trust voting computers", <<http://www.wijvertrouwenstemcomputersniet.nl/English>>

Video na YouTube: <<http://www.youtube.com/watch?v=B05wPomCjEY>>.

Varnost e-volitev v praksi

Skupina raziskovalcev iz IndiaEVM.org (J. Alex Halderman, Hari K. Prasad in Rop Gonggrijp) je leta 2010 opravila varnostno analizo indijskih volilnih naprav. Pokazali so celo kako je želeni izid volitev mogoče "nastaviti" kar preko Bluetooth povezave s pomočjo mobilnega telefona. (Vir: <<http://indiaevm.org/>>.)

Varnost e-volitev v praksi

Brazilska vlada je 10. do 13. novembra 2009 ("cele" 3 dni!) izvajala test sistema za elektronsko glasovanje. Konec novembra 2009 pa je Sergio Freitas da Silva uspel zlomiti tajnost glasovanja s pomočjo Tempest napada.

Oktobra 2007 je nizozemsko okrožno sodišče v Amsterdamu prepovedalo uporabo volilnih naprav, maja 2008 pa se je nizozemska vlada odločila, da bodo v bodoče na Nizozemskem volitve potekale zgolj na klasičen način.

Nemško ustavno sodišče je 3. marca 2009 presodilo, da je uporaba elektronskih volilnih naprav na splošnih volitvah neustavna, saj obstoječe volilne naprave ne dosegajo ustavnih zahtev glede tajnosti volitev.

Predlogi za izboljšanje elektronskih volitev

Številni varnostni problemi že pri e-volitvah.

Predlogi za izboljšanje varnosti:

- Rebecca Mercuri - Voter Verified Paper Audit Trail (Mercuri method).
- Avstralija je leta 2001 izvedla e-volitve na odprtokodnem sistem EVACS, ki temelji na Linuxu.

Elektronske volitve v Sloveniji

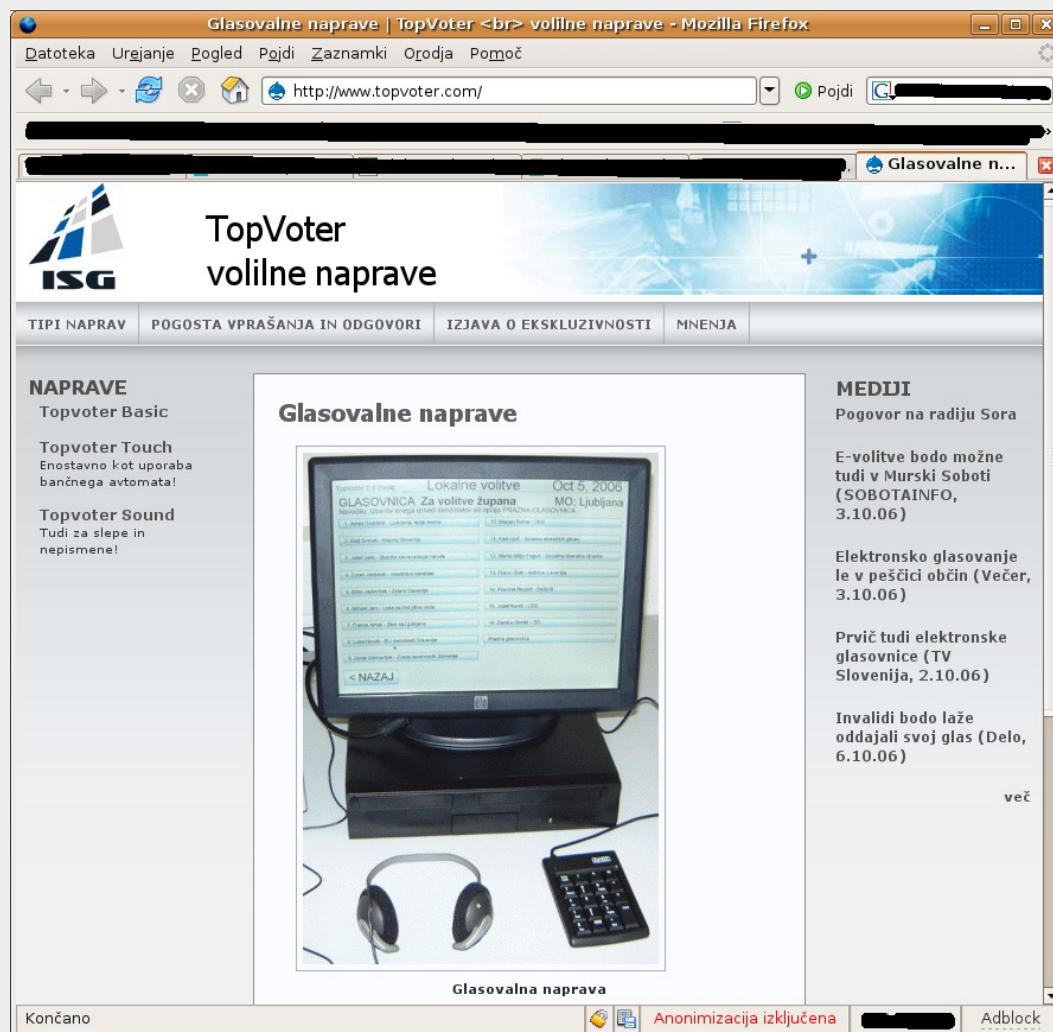
Študija Grad, Franci, Lukšič, Andrej in Zagorc, Saša. Študija izvedljivosti e-volitev s predlogi implementacije, 2004.

Novela Zakona o volitvah v državni zbor iz julija 2006 je v 79.a členu določila, da okrajna volilna komisija za območje okraja določi najmanj eno volišče, ki je dostopno invalidom, na tem volišču pa lahko volilna komisija omogoči glasovanje s posebej prilagojenimi glasovnicami in **glasovalnimi stroji**.

Volilne naprave TopVoter je pričelo ponujati slovensko podjetje.

Prvič so bili glasovalni stroji uporabljeni oktobra 2006 na lokalnih volitvah.

Elektronske volitve v Sloveniji

Spletna stran naprav TopVoter, <http://www.topvoter.com/>

Varnost TopVoter naprav?

Naprava omogoča glasovanje preko zaslona na dotik ter natisne glasovalni listič (tim. *Voter Verified Paper Audit Trail*).

Na vprašanje v zvezi s tem so pri podjetju odgovorili, da je "tiskanje namenjeno le kasnejši kontroli (če bi bila potrebna) ali pa za primer večje okvare naprave - v tem primeru se uporabijo natiskane glasovnice na klasičen način".

Odgovor predstavnika podjetja glede podrobnejših informacij in varnosti (nekaj dni pred lokalnimi volitvami 2006):

"Žal imamo v teh dneh premalo časa za zelo podrobne informacije. Lahko povem, da smo zasnovali lastno rešitev (ne odprtokodno), ki pa temelji na Linuxu. Zakaj Linux, vam verjetno ni potrebno razlagati, saj so vam prednosti Linuxa poznane. Aplikacija je razvita v Javi. Kar se tiče varnosti jo zagotavljamo na več nivojih, jasno pa da podrobnosti ne smemo objavljati.

...

Verjetno bi vas zanimalo še veliko podrobnosti, žal pa mi čas tega ne dopušča."

Kaj pa i-volitve?

Gre pri i-volitvah res zgolj za spremembo “medija” oz. infrastrukture?

Ali morda sprememba “medija” za sabo potegne tudi spremembo samega koncepta glasovanja?

Zahteve volitev:

- splošne,
- svobodne (brez oglasov, zavestno nepravilno glasovanje),
- enakopravne (en volivec – en glas),
- tajne (uravnoteženost tajnosti in transparentnosti; naj ne omogoča preprodaje glasov (npr. z možnostjo izpisa potrdila, ki potrjuje kako je volivec glasoval))
- neposredne (brez posrednikov).

Tehnični in družbeni problemi!

Internetne volitve v Sloveniji

Sistem “dvojnih elektronskih ovojnica”.

Problem varnega volilnega okolja.

Problem varnosti terminalne opreme uporabnika.

Tajnost glasovanja se doseže z anonimizacijo, ne zagotavlja pa je sistem kot tak.

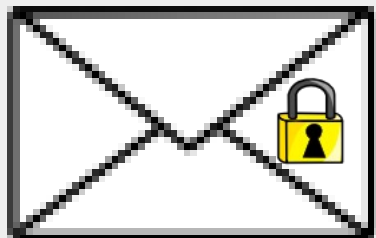
Bo delež volivcev narasel?

Elektronske storitve in internetno glasovanje – dva različna problema.

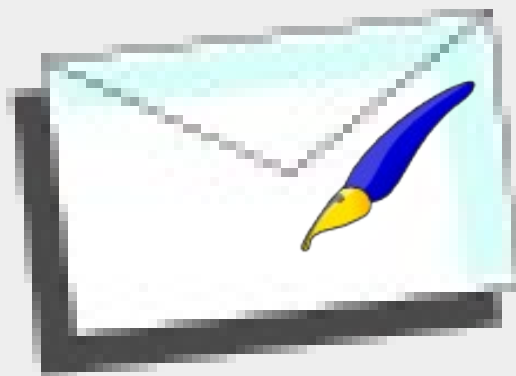
Odprta koda: da ali ne?

Prvi predlog pripravljen leta 2007, vendar kasneje opuščen.

Internetne volitve v Sloveniji

Glasovnica je shranjena
v prvi, šifrirani
"elektronski ovojnici"...

...ter se "vstavi" v drugo,
ki je digitalno podpisana
in vsebuje ime volivca
ter časovni žig

Internetne volitve v Sloveniji

Prvi volilni strežnik preveri digitalne podpise volivcev (ali imajo volilno pravico ter izloči morebitne prejšnje glasovnice istega volivca)

Drugi, ločen volilni strežnik dešifrira glasovnice ter ugotovi rezultat.

Razlogi za i-volitve

Hitrejše in bolj natančno štetje glasovnic, na dolgi rok nižja cena izvedbe glasovanja.

I-volitve so "in": večja učinkovitost, modernizacija glasovalnega procesa, gre za nadaljevanje informatizacije vseh ostalih storitev, vlada in politika se skušata predstaviti kot moderni oz. se želimo uveljaviti kot e-nacija,...

I-volitve so pripomoček, ki lahko zaustavi trende upada zanimanja za volitve in za demokratični proces: dvig volilne udeležbe, olajšan dostop do volišča naj bi okrepil in izboljšal demokratični proces.

Povečanje volilne udeležbe?

Tiha predpostavka: pomemben ali celo bistven razlog za upad volilne udeležbe naj bi bilo dejstvo, da se volivcem ne ljubi hoditi na volišče. (???)

Ali internetni dostop do volišča vpliva na povečanje volilne udeležbe?

Poročilo ženevskega kantona o elektronskih volitvah iz julija 2007 na strani 2 navaja podatek, da je bil v Švici odstotek i-volivcev med leti od 2002 do 2006 na osmih volitvah redno okrog 20%, med temi dvajsetimi odstotki pa je bilo med 5 do 10% takšnih volivcev, ki prej niso volili. **To v celotni populaciji pomeni 1 do 2% povečano volilno udeležbo, kar je razmeroma malo.**

Povečanje volilne udeležbe?

Estonija 2007: elektronsko je preko interneta svoj glas na volitvah oddalo 3,4% vseh, ki so volili (leta 2009 pri volitvah v Evropski parlament že 15,7). Podatkov o "novih" volivcih pa ni bilo.

1992: 67,84%

1995: 69,06% (↗ +1,22)

1999: 57,43% (↘ -11,63)

2003: 58,20% (↗ +0,77)

2007: 61,91% (↗ +3,71)

V Estoniji ima pametne kartice s certifikati 90% volilnih upravičencev. Pet let izkušenj s karticami.

V Sloveniji je leta 2006 imelo digitalne certifikate le dobrih 36% aktivnih mesečnih uporabnikov interneta, SIGEN-CA manj kot 10%.

Elektronske storitve vs. internetno glasovanje

Gre za dva različna problema.

Pri elektronskem poslovanju se varnost transakcij zagotavlja z zagotavljanjem istovetnosti in preverjanjem identitete.

“Finančnim transakcijam so priložena imena: kdo dobi denar, kdo ga izgubi. Glasovnice nosijo le informacijo o prejemniku: celoten smisel tajne glasovnice je v tem, da se odstrani ime volivca. Zaradi tega je sistem veliko težje zaščititi pred zlorabo, veliko težje je ugotoviti zlorabo, če do nje pride in veliko težje je identificirati napadalca in ga zapreti” (Schneier, 2001 - Internet Voting vs. Large-Value e-Commerce).

Elektronske storitve vs. internetno glasovanje

Gre za drugačen tip varnostnega problema.

Varnost elektronskih finančnih transakcij je zagotovljena z zmožnostjo revizije izvedenih transakcij, ki je mogoča zaradi identifikacijskih podatkov.

Pri uporabi informacijsko komunikacijske tehnologije za namene i-volitev gre za netipično uporabo te tehnologije.

Različna pogostost uporabe tehnologije za izvajanje finančnih transakcij ter elektronskih volitev.

“Volilni sistemi so v uporabi redko, največ nekajkrat na leto. Sistemi, ki so v uporabi vsak dan se izboljšujejo, ker ljudje nanje postanejo navajeni, odkrijejo napake in se spomnijo izboljšav.” (Schneier, 2004 - Getting Out the Vote: Why is it so hard to run an honest election?).

Sistem i-volitev je manj transparenten

Za razumevanje "delovanja" klasične volilne skrinjice ni potrebno praktično nikakršno predznanje.

Povprečen volivec, član volilnega odbora ali zaupnik na volišču pa **nima ustreznega znanja** za podrobno razumevanje delovanja sodobnih komunikacijsko informacijskih sistemov.

Ti sistemi so **kompleksni**, kar jim zmanjšuje **transparentnost** pa tudi samo varnost.

Elektronski volilni sistem je za povprečnega posameznika v bistvu "črna škatla".

Sistem i-volitev ne zagotavlja anonimnosti sam po sebi

Elektronski volilni imenik – vsebuje podatke o tem, kdo je volil.

Sistem “dvojnih elektronskih ovojnica” sam po sebi ne zagotavlja anonimnosti. Tajnost glasovanja dosežemo z **anonimizacijo glasovnic**.

Vprašanje **zaupanja** v posestnika šifrirnega ključa oziroma upravitelja informacijsko komunikacijskega sistema!

Uporaba nove tehnologije odpira nove probleme, ki pa jih ne rešujemo s tehnologijo, pač pa **z dodatnimi pravnimi in organizacijskimi pravili**.

Pri i-volitvah volivcu ni zagotovljeno varno volilno okolje

Varnost terminalne opreme uporabnikov?

Volilni molk (ob bolj razširjenem i-glasovanju)?

Če volišče "preselimo" v dnevno sobo, odgovornost za zagotovitev varnega volilnega okolja država **preloži** na volivca.

Možnosti za preprodajo glasov, volivec lahko dokaže kako je volil, lahko pride do kršitev tajnosti glasovanja (opazovanje volivca), zloraba digitalnega certifikata (umrle osebe, nevolivci)...

Uvedba nove tehnologije je odprla nove možnosti zlorab, te nove probleme pa zopet ne rešujemo s tehnologijo, pač pa s pravnimi in organizacijskimi pravili.

Predlagani sistem, ki opredeljuje možnost večkratnega elektronskega in v končni fazi še klasičnega glasovanja, že v osnovi skuša reševati zgolj problem **odkritih pritiskov** na volivca, ne pa tudi problema **prikrite kršitve volilne tajnosti**.

Kaj ne gre pri i-volitvah le za nadaljevanje ideje o glasovanju po pošti?

Po pošti lahko glasujejo:

- osebe, ki so na zdravljenju v bolnišnicah;
- oskrbovanci domov za starejše, ki nimajo stalnega prebivališča v domu;
- volivci, ki so na dan glasovanja v tujini.

Volitev po pošti se udeležuje le **omejen krog ljudi**, poleg tega gre za **izjemo**, ki glasovanje omogoča posebnim, deprivilegiranim skupinam.

Pri i-volitvah princip glasovanja in nekontroliranega volilnega okolja potencialno prenašamo **na celotno populacijo volivcev**.

Ocena učinkovitosti in smiselnosti uvajanja i-volitev

1. Kaj skušamo zaščititi oz. izboljšati z uvedbo i-volitev?
2. Katere so težave z obstoječim načinom glasovanja?
3. Kako dobro uvedba i-volitev lajša te težave?
4. Katere težave povzroča uporaba i-volitev?
5. Kakšne dileme in kakšno tehtanje (ang. trade-off) predpostavlja uvedba i-volitev?

1. Kaj skušamo doseči oz. izboljšati z uvedbo i-volitev?

Z uvedbo i-volitev skušamo izboljšati sistem glasovanja, povečati volilno udeležbo in posledično izboljšati demokracijo. Skušamo se tudi predstaviti kot moderna država.

2. Katere so težave z obstoječim načinom glasovanja?

Zagovorniki uvedbe i-volitev navajajo dva sklopa težav: padanje volilne udeležbe in zanimanja za demokracijo ter dejstvo, da so klasične volitve staromodne (da je potrebno volilni proces modernizirati, itd.).

3. Kako dobro uvedba i-volitev lajša te težave?

Uvedba i-volitev po eni strani omogoča, da volilec glasuje od doma in se mu ni treba sprehoditi do volišča, kar v teoriji lahko dvigne volilno udeležbo.

Projekt i-volitev pomeni tudi dobro promocijo tako za državo, kot za njeno politiko.

4. Katere težave povzroča uporaba i-volitev?

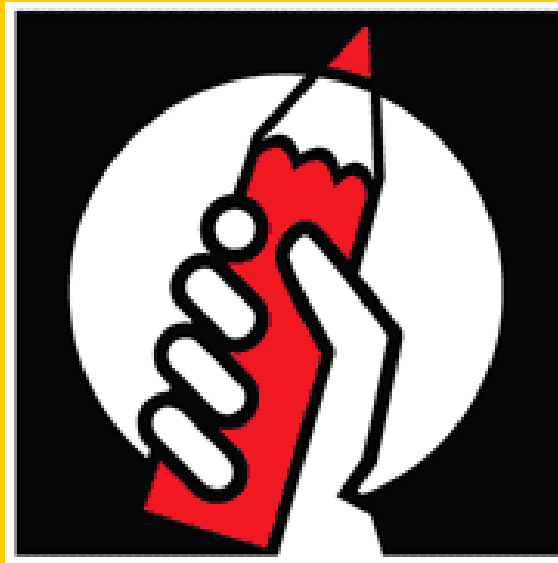
Anonimnost ni več vgrajena v sistem, pač pa jo je potrebno zagotoviti z anonimizacijo. Država volilcu ne zagotavlja več varnega volilnega okolja. Manjša transparentnost sistema...

5. Kakšne dileme in kakšno tehtanje (ang. trade-off) predpostavlja uvedba i-volitev?

Po eni strani z uvedbo i-volitev pridobimo možnost večje udobnosti pri glasovanju, (malenkostno) se poveča volilna udeležba, projekt pa je dobra promocija za državo in njeno politiko.

Po drugi strani pridobimo več potencialnih varnostnih ranljivosti in sistem, ki v osnovi ne zagotavlja tajnosti glasovanja, pač pa so za le-to potrebna dodatna pravna in organizacijska pravila.

Vprašanja?

Matej Kovačič
matej.kovacic@ijs.si

Personal blog: <https://telefoncek.si>